jutro. Od 9. ure predpoldne, cel dan in skoro celo noč je trajal boj naših poslancev proti kuluku. Okoli 2. ure v jutro je pod pritiskom naših poslancev izjavil v sejni dvorani finančni minister dr. Stojadinović sporazumno z ministrom za zgradbe Uzunovičem, da se v Sloveniji kuluk ne bo izvajal, ampak se bo samo popisalo vse osebe, ki bi bile podvržene kuluku. Poslanec dr. Hohnjec je v imenu Jugoslovanskega kluba v zbornici dne 27. junija sijajno govoril proti temu krivičnemu zakonu. Poslanci Pušenjak, Vesenjak, Kulovec, Žebot, Brodar in drugi so govorili po cele ure proti, a srbski radikali, Nemci in makedonski Turki so glasovali za ta vladin predlog. Ko bi bil Radič s svojimi 70 poslanci prišel našim na pomoč, bi vlada nikdar ne zmagala. Naših je samo 24, a srbskih radikalov je 110. Ker gredo z nami bosanski muslimani (18) in še okoli 20 drugih poslancev, bi vsi ti skupno z Radičevimi lahko preprečili ta in še druge krivične postave.

Demokrati (liberalci) so se dne 25. junija v klubovi seji izjavili za kuluk.

Nemci so glasovali za vladin predlog, dasiravno smo jih opozorili, da je to gorostasna krivica.

Tako so kuluk zakrivili samo srbski radikali, Turki, Nemci in demokrati.

Na pritisk naših poslancev je minister za zgradbe Uzunović dne 20. julija 1923 izdal v pravilnik k temu zakonu določilo:

«Ceste se začno popravljati z ljudskim delom v okrožju, odnosno dotični administrativni edinici (okraju) takrat, kadar to predlaga pristojno gradbeno oblastvo na zahtevo samoupravnih teles, političnih oblastev ali iz lastnega navodila (inicijativi) in če minister za zgradbe to odobri.« (§ 1 Pravilnika.)

Naš poslanec Žebot se je dne 28. julija obrnil s posebnim pismom na ministra in ga spomnil na njegovo in finančnega ministra izjavo, da se v Sloveniji kuluk ne bo izvrševal, ako ljudstvo tega ne želi.

Minister je poslancu dne 1. avgusta pismeno odgovoril, da se bo v Sloveniji samo uradno popisalo vse obvezance in da se kuluk tu ne bo izvajal, ako ne bo nujne sile. Popisovanje je samo «administrativna mera«, piše minister.

Naj se torej naši ljudje ne razburjajo in naj služi vsem našim županom in zaupnikom ta članek kot pojasnilo na mnoge laži nasprotnikov. Shranite si ta članek, da morete nasprotnikom dati točen odgovor.

Ob koncu pa povdarjam sledeče: Da nam srbska radikalna večina v parlamentu kuje tako slabe zakone, so krivi tisti, ki so tej večini dali leta 1921 orožje moči v roke. Demokrati in samostojni so na Vidov dan leta 1921 s Srbi glasovali vsi od prvega do zadnjega za nesrečno ustavo proti slovenski avtonomiji. Prodali so se tistokrat velesrbom. Če bi tistikrat glasovali samostojni, demokrati in socijalni demokrati z našimi poslanci za avtonomijo, bi si danes Slovenci sami v Ljubljani v deželnem zboru za Slovenijo delali postave, sami gospodarili z našimi davki, a ne Srbijanci v Beogradu.

— — —

KAKO JE S ŠOLSKIMI POČITNICAMI?

Višji šolski svet v Ljubljani je letos sklenil preložiti šolske počitnice na ljudskih šolah na Slov. Štajerskem na poletje. Dosedaj so imeli otroci počitnice v jeseni in so pomagali staršem in kruhodajalcem pri paši, pobiranju sadja in drugih malih delih. Revnejši so si še s pašo zaslužili obleko in obuvalo. A višji šolski svet je vkljub protestom staršev in občin napravil krivico in je odpravil jesenske počitnice. Kako je bilo to mogoče?

Liberalno in orjunsko učiteljstvo je zahtevalo preložitev počitnic na poletne mesece, kakor da bi res bila šola za učitelje, a ne učitelji za šolo. Višji šolski svet je ugodil zahtevi liberalnega učiteljstva; proti sta govorila in glasovala samo dva katoliška duhovnika. V višjem šolskem svetu imajo večino liberalni učitelji, profesorji, uradniki in enaki ljudje. Ko so pri volitvah leta 1920 zmagali samostojni in demokrati, je minister in vodja slovenskih liberalcev in brezvercev dr. Gregor Žerjav skupno z dr. Kukovcem in Puceljem stari višji šolski svet razpustil in imenoval po večini same zagrizene liberalce v ta važni zastop. In ta šolski svet ima po obstoječih zakonih edini pravico določati in spreminjati šolske počitnice. O tem ne odločajo ne ministri, še manj pa poslanci. Ko je bil blagopokojni dr. Karol Verstovšek načelnik šolstva v Sloveniji, je bil višji šolski svet pravično sestavljen. V njem so imeli krščansko misleči možje večino. A to je liberalcem in samostojnim strašno smrdelo. Žerjav, Kukovec in Pucelj so našuntali takrat beograjsko vlado, da je naš višji šolski svet razpustila. Dasiravno v Sloveniji liberalci in samostojneži nimajo niti 10 odstot. ljudi za seboj, vendar radikalna vlada še do danes krivice pri višjem šolskem svetu ni marala popraviti. Dokler Slovenci ne bomo izvojevali avtonomije, bodo z nami v šolskem oziru vedno tako postopali.

Sedaj pa, kaj storiti?

Na naš pritisk je višji šolski svet z odlokom z dne 23. avgusta, vendarle odločil, da smejo okrajni šolski sveti za mesec september in oktober dovoliti v slučaju potrebe posameznim starejšim šoloobveznim otrokom dopust. Dopusti so lahko dvojni: generalni (splošni) ali individualni (omejeni in osebni).

Nujno priporočamo vsem občinam, krajnim šolskim svetom in šolskim vodstvom, da takoj naprosijo okrajni šolski svet, naj dovoli dopust starejšim šoloobveznim otrokom. Prošnjo treba dobro utemeljiti. — Šolsko vodstvo mora sestaviti seznam, za katere šoloobvezne otroke bi bil dopust nujno potreben.

Ta seznam mora šolsko vodstvo poslati skupno s prošnjo pristojnemu okrajnemu šolskemu svetu, koji mora te prošnje takoj rešiti. Najbolje je, da se sestanejo k skupni seji krajni šolski svet, župani in duhovščina ter sestavijo dobro utemeljeno prošnjo za šolarski dopust. Prošnje naj podpišejo vse všolane občine in krajni šolski svet.

Okrajna šolska sveta Slovenska Bistrica in Maribor sta v svojih sejah te dni sklenila, da se mora take prošnje upoštevati in otrokom dovoliti dopust do 31. oktobra.

— — —

Spominjajte se Dijaške večerje!

Zahteve katoličanov glede pouka veronauka.

(Resolucije šolskega odseka na kat. shodu.)

I. SPLOŠNA NAČELA.

1. V šolskih zadevah imajo pravico odločevati starši, cerkev in država.

2. Kakor ima država pravico, zahtevati določeno mero znanja in državljansko vzgojo, tako ima kat. cerkev in kat. starši pravico, zahtevati katoliško vzgojo otrok. Zato zahtevamo za naše šole, naj bosta vzgoja in pouk v vseh predmetih, v kolikor zadevata verskonravno stran, uravnana po načelih kat. vere.

3. Šola naj goji ljubezen do naroda in države. Požrtvovalna in trajna ljubezen do naroda in države pa more sloneti le na verski vzgoji.

4. Verouk bodi obvezen predmet v vseh drž. šolah. Obvezne morajo biti tudi verske vaje.

5. Cerkev ima pravico, voditi in nadzorovati verouk v šoli in čuvati, da se v šoli ne bo kaj učilo ali delalo proti veri in nravnosti.

6. Verski pouk in verske vaje morajo oskrbovati od cerkve pooblaščeni kat. duhovniki, le v izjemnih slučajih tudi druge od cerkve pooblaščene učne moči.

7. Polge države in učiteljstva morajo imeti cerkev in starši v šolskih odborih (krajevnih, okrožnih, pokrajinskih in osrednjih) primerno zastopstvo.

8. Poleg državnih so dovoljene tudi zasebne šole. Država jih mora podpirati. Vse tiste pravice, ki jih ima jo državne šole, zahtevamo tudi za zasebne šole, ako te izpolnjujejo vse tiste zakonito določene pogoje, ki veljajo za drž. šole.

9. Veroučitelje na drž. šolah nastavlja državna oblast le v sporazumu s cerkveno oblastjo.

10. Marijine kongregacije in druge izključno verske organizacije so od šolske oblasti neodvisne, zato jih ta ne sme ovirati.

11. Šolska oblast naj s primernimi odredbami in s potrebno strogostjo prepreči kvarne vplive na šolsko mladino, zlasti kvarni vpliv slabih stanovanj, gledaliških in kinematografskih predstav, pri čemer naj jo podpirajo tudi druge drž. oblasti.

II. OSNOVNE, MEŠČANSKE IN STROKOVNE ŠOLE.

V smislu izraženih splošnih načel zahtevamo:

1. Pouk katoliških otrok v katoliških krajih naj v vseh predmetih oskrbujejo le versko in nravno neoporečene katoliške moči.

2. Država mora versko šolo, osnovno, meščansko ali strokovno, zakonito in obvezno uvesti ter vzdržavati, kjerkoli jo zahtevajo starši za zakonito določeno število otrok.

3. Za izobrazbo vzornega katoliškega učiteljstva zahtevamo katoliški pedagogij, iz katerega bodo izšle ne le strokovno temeljito izobražene, ampak tudi versko nravno utrjene moči.

4. Obžalujemo, da se je del slovenskega učiteljstva odtujil verskemu prepričanju svojega naroda in da sovražno nastopa proti tovarišem, ki javno izpovedujejo katoliška načela. Učiteljem iz «Slomškove zveze« izra-

---

Ni verjel povabilu in bi bil stopil za kobilco, pa gospod je odprl vratca na vozu in mu pokazal celo z usnjem preoblečeni sedež, kamor se naj vsede in počaka, da bo šofer dogotovil popravilo. Skotalil se je s svojimi lopatastimi nogami v voz. Vsedel se je tako na mehko ter prijetno, kot še nikdar ne. Stiščal je predolge noge svojega rojstva pod prvi sedež, prekrižal roke in bil najbolj srečen od vseh Sedlarcev, ki so vreli iz vseh kotov k avtomobilu. Hoteli so se prav od blizu prepričati: sedi li res soldat v vozu, ali pa je to samo kaka prikazen ter prevara.

Vsi so kazali nanj s prsti, babure so odprle iz presenečenja radovednosti usta. Soldat se jim je smejal z voza, ker je bil on jedini izvoljen, da se popelje kot prvi Sedlarc v avtomobilu iz Sedlarjevega v Brežice in nazaj.

Šofer je bil gotov, gospod je prisedel k soldatu, šofer je še nekaj zavrtel, da je zadrdralo na vso moč, skočil v voz, na nekaj z nogo pritisnil, zasukal kolo in tr—r—nk — voz se je zganil in v tek.

— — —

Matičkova večletna želja se je začela uresničevati: sedel je v lepem avtomobilu in ta je vozil in še kako! Iz Sedlarjevega so odfrčali tako naglo, da je pozabil zamahniti zavidnim sorojakom v slovo in je osredotočil vso svojo pozornost v pogled na levo ter desno, kjer so vse obosotelske vrbe, koče in hiše švigale mimo njega s tako naglico, da jim niti imena ne bi bil znal povedati, dasi jih je sicer vse predobro poznal. Zapazil je tudi to, da so ga njegovi obcestni znanci spoznali, kazali nanj s prsti in bili prepričani, da vidijo soldatovo prikazen. Matičak pa je bil prav na dno duše vesel in sicer tako zelo vesel, da bi bil vriskal, a se ni upal radi gospoda, ki ga je tuintam smehljaje pogledoval. Voz je drčal, se tuintam le na lahko zganil in Matičaka je samo zaguncalo in ne streslo, kot pa na njegovem «bagerju«, če je zadel ob kamen, ali zavozil v kako cestno kotanjo. Vozili so tako naglo, da se je sedlarski izletnik komaj enkrat po Matičkovo počasi ozrl in že so bili tik pred znano strmim hribom Srebrnikom. Soldat se je trenutno ustrašil, ko je zagledal pred seboj zloglasni hrib. Spomnil se je na bičnike in kolce, ki jih je že polomil pri vožnji preko tega prokletega brega na rebrah in na hrbtu svojega kljuseta. Niti utegnil ni se ukvarjati z radovednostjo, kako se bo potegnil voz preko strmine, je že šofer potegnil za nekak ročaj, v vozu je nekaj zacvililo, premikal se je sicer malo bolj umerjeno, a predno je prestavil soldat svoje misli od kolcev, konjskih reber ter hrbtišča na avto nazaj, so bili na vrhu in so že drčali navzdol s tako brzino, da je Matičak odprl samo enkrat usta, a je dobil vanje toliko zraka, da bi se bil skoraj zadušil. Moral je kašljati do Sv. Petra, kjer so se začeli spenjati v nov hud strmec in so vozili počasneje. Izkašljal se je, zaprl prav dobro usta in zatrdno sklenil, da jih ne odpahne več niti v najhujši potrebi.

V strmi Čehovski hrib se je oddahnil naš sedlarski izletnik temeljito in nasrkal zraka skozi nosnice, da bi ga imel dovolj za po dolgi podhrib — proti Bizeljskem.

Od vrh Čehovca do Bizeljskega so vozili tako, da ni videl ne na desno in ne na levo, ampak je še zaprl celo poleg ust oči, se prijel z rokami za kolena, mrzlo mu je postalo in vsa poprejšnja srčna blaženost in telesno veselje sta ga zapustila na mah v ta zanj vedno prokleti podbreg.

Ko so bili na Bizeljskem, je še enkrat poškilil naokoli z enim očesom, a že ni nič prav dobro razločil posameznih predmetov, zamižal je zopet, po želodcu mu je nekaj tako hladno zavalovilo. Z zanj neznosno brzino so zleteli preko cestne kotanje, njega je pognalo navzgor in zopet nazaj na sedež . . . čisto kot led mrzel pot ga je oblil po čelu, po dolgem hrbtu pa so mu zagomazili mravljinci strahu, češ: kaj bo s teboj, Matičkov soldat, predno boš na tem vražjem vozu v Brežicah . . .

Že precej minut si ni več upal odpreti oči, usta je tiščal, da je škripal z zobmi, prava zavest ga je zapuščala ,na čelu mrzle potne srage, po hrbtu mravljinci, v želodcu mraz — šlo je pa tako, kot bi jih gnal sam peklenščak. Matičaku je obrnila hrbet že vsaka misel, sline so mu začele leteti iz želodca proti ustom s tako naglico, da jih je komaj in z največjo naglico požiral. Ust se ni upal odpreti, da bi pljuval, bal se je kašlja, ki bi bil gotovo usodepoln za vsebino njegovega že do skrajnosti vznemirjenega želodca.

Gospod ga je nekaj drezal in mu nekaj kričal v uho, a ga ni razumel, imel je preveč opravka z valovi silo, da je jedva še tiščal usta.
sillo, da je jedva še tiščal usta.

Bogzna kje so bili. Matičak ni bil več pri odgovorni zavesti. Hušnili so zopet preko kotanje. Soldata je dvignilo kvišku, ko se je zopet sesedel, so se odprla njegova usta . . . Glava mu je klonila naprej in s polno silo je začela delovati morska bolezen, katero je zadrževal že od Bizeljskega z vsemi dušnimi silami in telesnimi zatvornicami . . .

Iz nesrečneža je začelo liti kot bi izmaknil čep iz drožnjaka . . . Gospod je zakričal, pocukal šoferja in avtomobil se je ustavil v Župelevcah tik pred gostilno Miška Janežič. Gospod se je smejal, šofer je klel, a Matičaku je bilo hudo in slabo kot še nikdar do tedaj. Surovi šofer ga je izsuval iz voza, na trdih tleh se je opotekal kot bi bil popil polovnjak vina in zavalil se je na tratnico pod lipo. Želodec ni miroval, dokler ni bil prazen . . . Matičak pa je tako oslabel, da je od onemoglosti zadremal na prostem in pozabil za nekaj ur na čudno bolezen, ki ga je tedaj prvič in zadnjič mrcvarila. —

— — —

V noči enkrat ga je vzdramil nočni hlad iz spanja, če ni bila to omedlevica, glava ga je bolela, slab je bil, da se je tresel in šele ponesnažena obleka mu je vrnila spomin na nesrečno prvo in zadnjo vožnjo v avtomobilu. Skobacal je na noge. Dobro, da je bila tema, in opotekaje se je hacal peš iz Župelevec nazaj proti domu. Med potjo ga je popadla taka slaboščina, da je zlezel na seno nekega obcestnega hleva in spal do drugega belega dne. Vračal se je v Sedlarjevo šele drugi dan, a ne po cesti, ampak po stranskih potih, da ga ne bi srečal v tako slabotnem stanju kak znanec, ki ga je videl včeraj še neskončno srečnega in ponosnega v avtomobilu.

Po povratku med svoje sovaščane je dolgo molčal: kako in kdaj je končala njegova prva in zadnja vožnja v avtomobilu.

Skrivnost Matičakove morske bolezni v avtomobilu so izvlekli Sedlarci iz njega v stanju pijanosti in so ga na njegovo veliko jezo in do smrti žalosten spomin na prvo in zadnjo vožnjo v avtomobilu prekristili v — — avtomobil-soldata.

Matičakov soldat je odslej proklel vsak avtomobil, katerega je srečal na cesti, mu obrnil hrbet in še jezno udaril po kobili, ako je pogledala za tem zlodjem. In to jezo na avtomobil je ohranil do svoje smrti.

Zadela ga je lansko leto enkrat kap in Sedlarci so še do danes prepričani, da si je njihov največji ter najvišji rojak zasadil kal smrtne bolezni v možgane ob priliki prve in zadnje vožnje v avtomobilu.

žamo zahvalo in priznanje; slovensko katoliško ljudstvo je z njimi.

III. SREDNJE ŠOLE.

1. V smislu prej navedenih splošnih načel zahteva katoliški shod versko srednjo šolo.

2. Dokler take državne srednje šole ni, naj srednja šola ne nudi samo umske izobrazbe, ampak tudi versko nravno vzgojo za življenje. Zato naj se verouk poučuje v vseh razredih vseh srednjih šol — tudi strokovnih in tehničnih — najmanj po 2 uri na teden.

3. Z ozirom na kulturno nalogo, ki jo ima Jugoslavija kot most med vzhodom in zahodom, ter z ozirom na kulturno zgodovinski in etični pomen, ki ga ima poznavanje grške in rimske kulture za naš narod, zahtevamo, da se ohrani humanistična gimnazija neokrnjena.

IV. O IZVENŠOLSKI VZGOJI SREDNJEŠOLSKE MLADINE.

1. Katoliški shod opozarja na škodo, ki jo trpi izvenšolska vzgoja srednješolske mladine v moralnem oziru in glede učnih uspehov v šoli radi silnega pomanjkanja stanovanj. Zato naj se

a) ustanovi za dijake, ki se vozijo po železnici v šolo, v vsakem mestu dnevno zavetišče, kjer bodo dijaki lahko plodonosno porabili čas, ko čakajo na vlak. V ta zavetišča naj se sprejmejo tudi dijaki iz mesta, kateri doma nimajo primernega prostora za učenje.

b) Pomanjkanje stanovanj in vzgojni momenti zahtevajo, da se ustanove v vseh mestih, kjer so srednje šole ,dijaški konvikti, ki bodo pod strokovnim vodstvom skrbeli za umstveni in nravni napredek njim izročene mladine. V tem oziru priporoča katoliški shod podpiranje društva Pripravniški dom, ki namerava zgraditi tak konvikt za učiteljiščnike. Že obstoječi konvikti naj se po možnosti razširijo.

2. Posebna pozornost naj se posveča razširjanju Marijinih kongregacij za srednješolsko mladino.

3. Za izpopolnitev splošne izobrazbe in vzgoje se priporoča ustanovitev dijaških odsekov pri katoliških kulturnih organizacijah, pri katerih je srednješolski mladini po šolskih predpisih dovoljeno sodelovati.

V. ZA VISOKOŠOLCE.

Slovenski narod se zaveda ogromnega pomena, ki ga ima za njegov duševni in gmotni napredek vseučilišče, lastno kulturno ognjišče. Zaveda se tudi dolžnosti, da pomaga pri nalogi, da se vzgoji zadostno število strokovno prvovrstne in nrvaon dobre inteligence. Zato priporoča katoliški shod ustanovitev društva, ki bi si stavilo za nalogo, da čimprej zgradi v Ljubljani vseučiliščni dom, kjer bi imeli visokošolci primerna stanovanja in tudi druga sredstva na razpolago, ki so jim potrebna za strokovno izobrazbo in nravno vzgojo.

VI. DRUŠTVO KRŠČANSKA ŠOLA.

Katoliški shod pozivlja vse zavedne jugoslovanske katoličane, da stopijo v društvo «Krščanska šola«.

Politični ogled.

DRŽAVA SHS.

Po parlamentarnih počitnicah so šele sedaj klubovi prostori malo oživeli, ko je prišel finančni odbor v Beograd. Tudi Pašič se je vrnil v pondeljek zvečer in z istim vlakom je došel v Beograd tudi francoski maršal Franchet d'Esperay. V njegovem prihodu vidijo eni dobro znamenje za francosko posredovanje v reškem vprašanju, drugi pa se ne vdajajo nadam ter trdijo, da je naša zunanja politika na slabšem kot kedaj poprej in da se ne moremo zanašati na Francijo, ki tudi v italijansko-grškem sporu podpira Italijo iz samega kljubovanja Angliji. Za prvo skupščinsko zasedanje dne 20. t. m. je pripravljeno vse polno interpelacij glede zunanje politike.

Notranja politika radikalne vlade in stranke bo ostala pri starem. Od vidovdanske ustave nočejo radikali ničesar popustiti in si tudi ne upajo, meneč, da bi potem demokrati proti njim nahujskali Srbe, pač pa bodo še nadalje poskušali, če bi se s praznimi obljubami dalo kaj odcepiti od proticentralistične opozicije. V skupščini bodo radikale še vnaprej podpirali Nemci in pa južnosrbski Turki ali Džemijet. Ta je sicer sklenil že parkrat iti v opozicijo, a ne bo šel, ker bi bilo tedaj nasilje nad turškim življem po Srbiji še hujše.

Povodom prestolonaslednikovega rojstva je bila izdana precej obširna amnestija, od katere so pa izvzeti vsi politični krivci. Ko se je razglasil radostni dogodek v kraljevem domu, so se po vseh mestih vršili slovesni obhodi, katerim pa žal ni hotela prizanesti politična strast. Tako so v Bosni napadli muslimane in zlasti v Prijedoru se je zgodilo posebno divjaško zločinstvo z velikim številom težje in lažje ranjenih žrtev. Muslimani so v svoji džamiji ravno molili za prestolonaslednika, ko so navalili na nje oboroženi napadalci. Po Vojvodini so se ob obhodih pretepali orjunci in srbski fašisti, v Zagrebu je pa padel kot smrtna žrtev neki redar in to se izrablja za gonjo proti Hrvatom baš od one strani, ki je edina kriva, da je ulica posegla po orožju.

GRŠKO-ITALIJANSKI SPOR.

Ta spor je v glavnem poravnan. Da se ugodi Italiji, se je šlo nekako mimo Društva narodov in se je zadeva načelno rešila v konferenci poslanikov. To stališče ugaja pred vsem Franciji, ki noče, da bi se ustvaril z razsodbo Društva narodov predhodni slučaj, kateri bi mogel vplivati na rešitev ruhrskega konflikta v kvar Franciji.

Konferenca poslanikov je na svoji seji dne 7. t. m. sklenila, da zahteva od Grčije sledeče zadoščenje: 1. Najvišja grška vojaška oblast se zaradi umora italijanske delegacije v Janini opraviči ter ed zastopniki velike antante v Atenah. 2. Pri pogrebnih svečanostih v Atenah se izkažejo od strani grških oblastev, armade in mornarice žrtvam primerne časti. 3. Grčija uvede preiskavo, zavezniki pa imenujejo nadzorovalno komisijo pod predsedstvom japonskega polkovnika Shiboio. 4. Grčija plača Italiji odškodnino, ki jo določi haaško razsodišče. Pod naslovom kavcije položi Grčija v švicarsko narodno banko 50 milijonov lir.

Italija se s to noto strinja in je izjavila, da izprazni Krf in ostale otoke takoj, ko Grčija izpolni navedene zahteve. Tudi grška vlada je te pogoje sprejela in tako bo ta spor poravnan, če se ne pojavijo kake težkoče pri izpraznitvi Krfa in če Anglija ne bo nastopila radi tega, ker se je tako omalovaževalo Društvo narodov.

PRED VOLITVAMI V AVSTRIJI.

Zadnje tedne so se med krščansko-socijalno stranko, velenemci in bauernbundovci v Avstriji vršila pogajanja za skupni nastop ob bližajočih se volitvah v narodno skupščino. Navedene tri stranke naj bi proti socijalističnim skupinam nastopile z enotno kandidatno listo. Tik pred zaključkom so se pa pogajanja razbila, ker so bauernbundovci med svojimi kandidati na vsak način hoteli imeti Feliksa Pistorja, ki vodi boj avstrijskih hišnih posestnikov proti odredbam v varstvo najemnikov.

Naši poslanci med ljudstvom.

Shodi naših poslancev. Dne 16. septembra: Sv. Jurij ob Ščavnici po rani sv. maši v župnišču govori poslanec dr. Hohnjec. — Sv. Venčesl ob 7. uri zjutraj po rani sv. maši in Slov. Bistrica ob 11. uri po pozni sv. maši, na obeh shodih govori poslanec Falež. — Kotlje, po sv. maši, govori poslanec Kugovnik. — Sv. Jurij ob Juž. žel., po rani sv. maši, v Celju popoldne ob 3. uri pri Belem volu na obeh shodih govori posl. Krajnc. — Olimje,, po sv. maši v gostilni Kosi in v Imenem, popoldne v gostilni Pajk, na obeh shodi govori poslanec Vrečko. — Artiče, ob 10. uri dopoldne pred cekvijo. Govori poslanec Žebot.

Vuzenica. Pri Sv. Primožu na Pohorju in na Kamnu sta se na praznik dne 8. t. m. vršila dva zelo dobro obiskana shoda, na katerih je poročal gospod poslanec Vladimir Pušenjak o političnem stanju in o delovanju Narodne skupščine. Pred shodom in po shodih so se zborovalci obračali na poslanca o raznih davčnih zadevah, glede vojaške takse, poziva letnika 1892 na pregled, gostilniških koncesij itd. Poslanec je dal vsem zadovoljiva pojasnila in obljubil svojo pomoč. Naš župan, kateri ne more preboleti propada Samostojne stranke, je na shodu lahko slišal, kako stoji zadeva z tlako, da iste niso ne predlagali ne za njo glasovali naši poslanci, ki so se borili zoper njo in dosegli, da se v Sloveniji ne bo izvajala, pač pa so se izjavili za tlako demokraje, očetje in najboljši zavezniki Samostojnežev. Upamo, da bo to velemogočnemu županu zadostovalo in se bo v bodoče v občinskih sejah bolj dostojno obnašal. Ako pa ne more krotiti svoje politične žilice, potem naj rajši odstopi, ker sicer bo moralo glavarstvo vmes poseči. Od propalih Samostojnežev se v občinskih sejah izzivati ne damo.

Velika Nedelja. Dne 9. septembra smo imeli sijajno obiskan shod Slov. ljudske stranke. Govorila sta naš poslanec Bedjanič in tajnik Krajnc. Zborovalci so izrekli našim poslancem neomajno zaupanje in zahvalo, da so vkljub zelo težavnim razmeram v narodni skupščini v Beogradu nadaljevali boj za našo avtonomijo. Obsojali pa so absistenčno (nedelavno) Radičevo politiko. Pravi junaki vstrajajo na bojišču — in edino bojišče za zakonodajno avtonomijo je danes narodna skupščina v Beogradu! Pravi poslanci se ne skrivajo strahopetno doma, kakor delajo to Radičevi poslanci! Pravi narodov voditelj ne zbeži v tujino in ne zapusti svojih vollicev, če ga kdo malo postraši, kakor je to storil Radič!

Makole. V nedeljo, dne 9. septembra je imel gosp. poslanec Falež v Makolah shod, ki je krasno uspel. Gospod Matija Hajšek od Sv. Ane kot predsednik shoda pozdravi navzoče, nakar da besedo gospodu poslancu. Govoril je nad eno uro ter v jedrnatih besedah razložil položaj v parlamentu in delo naših poslancev. Poslušalci so z vse vnemo sledili besedam gospoda poslanca ter izrekli popolno zaupanje Slov. ljudski stranki in našim poslancem, da gredo zopet v Beograd, pač pa, da ostanejo v najstrožji opoziciji. Slednjič se je protestiralo proti kuluku, novim visokim davkov in novim neumestnim vojaškim zakonom. Shod se je vršil mirno in v najlepšem redu. Živijo poslanec Falež!

15letnica mariborskega Orla.

Res, petnajstlet ni kdovekaj in če začnemo pri kom seštevati njegova leta in obhajati razne obletnice, takrat navadno o dotičnem ne vemo več nič drugega naštevati, kakor njegova leta: staramo se, stari smo že, stari.

Petnajstletni mariborski Orel pa je tak: čim starejši je, tem bolj se mladi. Svojo petnajstletnico dne 6. in 7. oktobra t. l. bo obhajal v znamenju mejnice dveh dob.

Slovenski Orel postaja vseobsegajoče narodna činjenica in ena najvarnejših mladinskih organizacij. Dr. Jan. Ev. Krek je govoril že maja leta 1909, da so telovadni odseki izpolnili njegova pričakovanja in postali stebri našega društvenega življenja. Neprijatelj telovadnega odseka ne more biti prijatelj izobraževalnega dela. Kdor skuša sejati seme razdora med telovadnimi odseki in drugimi našimi organizacijami, bodisi izobraževalnimi, gospodarskimi ali verskimi, ta dela pregrešno. Kakšne bi bile danes njegove besede, ko je Orel takšen, kakršnega si niti on ni povsem zamislil! Rečem, da je danes v slovenski orlovski organizaciji nekaj tako skoro nepojmljivo globokega, za kar bi se človek malodane venomer vzradoščal.

Zelo zabrisana je že tista sobota, 1. avgusta l. 1908, ko je zagnezdil Orel tudi v Mariboru. Nekako dvaindvajseti je bil v vrsti ustanavljajočih se slovenskih odsekov in tretji na Slovenskem Štajerskem. Prvenstvo pa mu gre, ker je prvi obmejni slovenski Orel, ki je vršil ravno ne malo slovensko narodnostno delo. Kadar je imel priliko, pogledati v delavnico mariborskega Orla prva leta njegovega obstoja, se mora nehote čuditi, v kakšnih razmerah so vztrajali takrat slovenski fantje ravno v tem orlovskem odseku, kakšna železna vztrajnost in neomejena slovenska samozavest sta jih družili. In ko človek naleti na imena, kakor so bili člani tega odseka: Jožef Praprotnik, Rudolf Simonič, Jožef Siska, dr. Karel Verstovšek in drugi, sname klobuk z glave in obstane ob premišljevanju njihovega poguma in jeklene volje. Tem ljudem je bil orlovski kroj res odsev mišičevega dela in reda vsepovsod in ga niso oblačili za to, da bi krili, kar je lenega in gnilega. Bili so možje, možje kakor morejo vzrasti samo v Orlu!

Orel v Mariboru — petnajstletnik je bil vzgojen v najljutejšem boju za svoj narod in svoje katoliško načelo. Bil je pa tudi ognjišče, odkoder je šinil orlovski plamen po slovenski severni meji. Vzpodbujal je in vnemal, zbiral ude v organizirano četo. Njegov prvi javni nastop v Kostrivnici dne 5. septembra 1909 je bil kakor kresno znamenje, ki pravi o njem poročilo: «Vsi gledalci smo bili edini: to je nekaj novega, res lepega! Ljudje pri rajalnem obhodu niso mogli prenehati s ploskanjem in živijo-klici. Vsak nastop je bil burno odobravan. Orla mora dobiti vsaka večja župnija.«

In tako bi mogli naštevati dela, torej ne leta — mariborskega Orla. Prišli bi do septemberskih spominov leta 1908, do šentiljskega Slovenskega doma leta 1910, do orlovskega praznika v Kamniku leta 1919, do raznih prepovedi nastopati v kroju in tako dalje. A nič tega: danes je Orel v Mariboru petnajstletnik, zavedajoč se dobro: v trudu in znoju me je vzredila orlovska misel!

Torej svoj praznik bo praznoval Orel v Mariboru. Dneva 6. in 7. oktobra t. l. je določil, da počasti v krogu orlovske družine ter zvestih in vdanih mu prijateljev, znancev, svoje spomine. V zunanje vidno znamenje tistih dni, v bodrilo svojih vrst pa hoče postaviti še odsekovni prapor, ki bo takrat obenem blagoslovljen.

Slavje petnajstletnice in blagoslovitve prapora mariborskega Orla bodi praznik obmejne slovenske orlovske misli. V resnem delu, v dostojnem nastopu naj se zbere 6. in 7. oktobra v Mariboru vse,, ki ve ceniti notranjo silo orlovske organizacije in se ne da omamiti le po zunanjih priložnostnih kretnjah. Mariborski Orel ne praznuje svoje petnajstletnice morebiti kot kakršnikoli nastop proti kateremukoli nasprotniku. Ne! Kot strogo kulturno-vzgojna organizacija, ki posveča vse sile tako telesni, kakor duševni vzgoji slovenske mladine na temelju krščanskih načel in ji ustvarja zdravo podlago za krščansko življenje v družini, krepi njeno narodnostno zavest in ji da temeljito državljansko vzgojo ter izobrazbo, takšen slavi Orel v Mariboru petnajstletnico svoje ustanovitve. Nič manj, nič več noče Orel-petnajstletnik v Mariboru ko:

k delu, k napredku, fantje, nastop!

Tedenske novice.

Rojstvo našega prestolonaslednika. Naša kraljica Marija je porodila dne 6. t. m. moško dete, ki je postalo kot prvorojenec naš prestolonaslednik. Radostno vest, da se je rodil princ, so oznanjevali topovski streli in vsa mesta so bila v zastavah. Kralj je podpisal ob priliki rojstva prvorojenca obširen ukaz o pomiloščenju.

† **Josip Mešiček.** Iz Brežic ob Savi nam poročajo: Minuli pondeljek je preminul naš veleč. gospod mestni župnik Jože Mešiček. Brežiška mestna župnija in cela dekanija je izgubila z blagopokojnim svojega vsestranskega voditelja, svetovalca ter očeta. Malodane vsak človek v brežiškem okraju je dolžan v tem ali onem oziru zahvalo ter trajno hvaležni spomin rajnemu gospodu. Bil je priljubljen povsod, v mestu in na deželi, ker je bil vedno veselega in postrežljivega značaja. Rajnega gospoda kanonika je vsakdo rad poiskal v resnih in težavnih dneh, ker je bil dalekoviden svetovalec. Še pod rajno Avstrijo je bil vsakemu v brežiškemu okraju znan kot zvesti in pametno zavedni Slovenec, po preobratu pa je postal voditelj Slovencev v brežiškem okraju. Bil je znan kot izboren pevovodja, šaljivec in risar. Kot dušnega pastirja pa bo blagopokojnega ohranilo Brežice in brežiška dekanija v najboljšem in trajnohvaležnem spominu. Rajni gospod se je rodil v Sevnici 18, marca 1865 in posvečen je bil 18. julija 1887. Častnim kanonikom je bil imenovan 15. marca 1918, duh. svetnik je postal leta 1914 in dekan 1895. Razven tega je še bil član okrajnega šolskega sveta, brežiški občinski svetovalec, ravnatelj Posojilnice in načelnik Kmetijske podružnice. Blagopokojnemu svetila večna luč!

Nekaj o samostojnem dirindaju na Bledu. Kot vsako leto so tudi letos obnajali samostojni svoj slabostojni praznik dne 8. t. m. na Bledu. «Jutro«, glasilo očetov Samostojne, se dela norca iz celega praznika in